СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

ДЕКАБРЬ
3
1939 во
№ 168 (2031)
ДОНЫС 10 ур.

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

ФИНЛЯНДИЯСА НАРОДНӦЙ ПРАВИТЕЛЬСТВО ОБРАЗУЙТӦМ

ЛЕНИНГРАД, 1. (ТАСС). Талун Териоки карын уна левӧй партияясса представительяс да восставшӧй финскӧй салдатъяс соглашение серти образуйтчис Финляндияса выль правительство—Финляндскӧй Демократическӧй Республикаса Народнӧй Правительство. Народнӧй Правительство составӧ пырисны: Отто Куусинен—Правительствоса председатель да Иностраннӧй Делӧяс кузя министр, Маури Розенберг—Финансъяс кузя министр, Аксел Анттила—Оборона кузя министр, Тууре Лехен—Минвнудел, Армас Эйкия—Земледелие кузя министр, Инкери Лехтинен—Просвещение кузя министр, Пааво Прокконен—Карелияса делӧяс кузя министр.

Народнӧй Правительство лэдзис декларация ассьыс программа изложитӧмӧн.

Финляндияса Народнӧй Правительстволӧн Декларация

(РАДИО-ПЕРЕХВАТ. ВУДЖӦДӦМА ФИНСКӦЙ КЫВ ВЫЛЫСЬ)

Народ воля серти, кодi возмутитчӧма Каяндер—Эркко—Таннер презреннӧй правительство преступнӧй политикаӧн, талун Восточнӧй Финляндияын образуйтчис миян странаса выль правительство, временнӧй **Народнӧй Правительство,** кодi тайӧн чуксалӧ финляндскӧй народӧс палачъяслысь да война провоцируйтысьяслысь тирания свергнитӧм вӧсна решительнӧй тышӧ.

Реакционнӧй, алчнӧй плутократия, кодi 1918 воын иностраннӧй империалистъяслӧн войска отсӧгӧн вир мореын вӧйтiс финляндскӧй трудовӧй народлысь демократическӧй свобода, пӧртiс миянлысь рӧдина уджалысь йӧзлӧн белогвардейскӧй адӧ. Страна самостоятельностьлысь интересъяс вузалӧмӧн, Финляндияса плутократическӧй заправилӧяс, финляндскӧй да сӧветскӧй народъяслӧн бытсяма империалистическӧй врагъяскӧд ӧтвылысь, дугдывтӧг стряпайтiсны антисӧветскӧй военнӧй провокацияяслысь планъяс да, медбӧрын, кыскисны миянлысь страналысь война горнилӧ социалистическӧй Сӧветскӧй Союзлы—финляндскӧй народлӧн великӧй друглы паныд.

Тайӧ критическӧй обстановкаас финляндскӧй трудовӧй народлӧн паськыд массаяс, кодъяс пыр кӧсйисны да кӧсйӧны овны Сӧветъяс странаса народъяскӧд мирын, лыддьӧны асланыс элементарнӧй правоӧн да асланыс священнӧй обязанностьӧн босьтны рӧдиналысь судьба асланыс надежнӧй киясӧ. Страна разнӧй юкӧнъясын народ восстанитiс нин да провозгласитiс **демократическӧй республика** лӧсьӧдӧм. Финляндскӧй армияса салдатъяслӧн юкӧн вуджис нин народӧн поддерживайтан выль правительство дор.

Сӧветскӧй Союз, кодi некор эз угрожайтлы да эз тревожитлы Финляндиясӧ, кодi пыр уважайтлiс сылысь независимость да кыкдас во чӧж терпитiс белофинляндияса авантюристическӧй заправилӧяссянь подлӧй военнӧй провокацияяс, ӧнi лоис коланлун водзвын Краснӧй Армия вынъясӧн пуктыны пом аслас, безопасностьлӧн тайӧ угрозаяслы. Тайӧ целыс тырвыйӧ лӧсялӧ и миян народлӧн жизненнӧй интересъяслы. Та вӧсна финляндияса народнӧй массаяс зэв ыджыд энтузиазмӧн встречайтӧны да чолӧмалӧны **доблестнӧй непобедимӧй Краснӧй Армиясӧ,** тӧдӧмӧн, мый сiйӧ локтӧ Финляндияӧ не кыдзи завоеватель, а кыдзи миян народлӧн друг да освободитель.

Финляндияса Народнӧй Правительство, джуджыда убедитчӧмӧн сыын, мый Сӧветскӧй Союз оз имеит некутшӧм цельяс, кодъясӧс веськӧдӧма миян страналӧн независимостьлы паныд, тырвыйӧ ошкӧ да поддерживайтӧ Финляндия территория вылын Краснӧй Армиялысь действиеясӧ. Сiйӧ видлалӧ тайӧс кыдзи Сӧветскӧй Союзсянь финляндскӧй народлы донъялны позьтӧм отсӧг сы могысь, медым ӧтувъя усилиеясӧн кыдз позьӧ регыдджык бырӧдны войналысь зэв опаснӧй очаг, кодӧс лӧсьӧдӧма Финляндияын война провоцируйтысьяслӧн преступнӧй правительство.

Тайӧ могсӧ регыдджык олӧмӧ пӧртӧм могысь Финляндияса Народнӧй Правительство корӧ СССР-са Правительствоӧс сетны Финляндскӧй Демократическӧй Республикалы Краснӧй Армия вынъясӧн став колана содействие.

СССР-са героическӧй Краснӧй Армиякӧд ки-ки вочa ӧтувъя тышын участвуйтӧм вылӧ Финляндияса Народнӧй Правительство сформируйтiс нин первӧй **финскӧй корпус, кодi** локтан бойяс мунiгӧн кутас содтыссьыны революционнӧй рабочӧйяс да крестьяна пӧвсысь добровольцъясӧн да должен лоны Финляндияса будущӧй **Народнӧй Армиялӧн** крепыд ядроӧн. Первӧй финскӧй корпуслы сетсӧ честь вайны столицаӧ Финляндскӧй демократическӧй Республикалысь знамя да кыпӧдны сiйӧс президентскӧй дворец крыша вылын, уджалысь йӧзлы радлӧм вылӧ да народлӧн врагъяслы полӧм вылӧ.

Миян государство должен лоны **Демократическӧй** республикаӧн, кодi обслуживайтӧ народлысь интересъяс, — Каяндер — Эркколӧн **плутократическӧй** республикаысь торъялӧмӧн, кодi обслуживайтӧ капиталистъяслысь да помещикъяслысь интересъяс. Но миян государство оз явлляйтчы век жӧ сӧветскӧй типа государствоӧн, сы вӧсна мый сӧветскӧй строй оз вермы лоны установитӧма сӧмын ӧти правительство вынъясӧн став народ да торйӧн нин крестьянство сӧгласиетӧг.

Такӧд лӧсялӧмын миян правительство эм Финляндияса Демократическӧй Республикаса Народнӧй Правительство. Сiйӧ кутас мыджсьыны паськыд **трудовӧй народнӧй фронт** вылӧ. Ӧнiя аслас составын Финляндияса Народнӧй Правительство лыддьӧ асьсӧ временнӧй правительствоӧн. Сылысь составсӧ лоӧ пыр жӧ реорганизуйтӧма страна столицаӧ, Хельсинкиӧ воӧм мысти да паськӧдӧма представительяслӧн разнӧй партияясысь да группаясысь, кодъяс участвуйтӧны трудовӧй народнӧй фронтын. Народнӧй Правительстволӧн окончательнӧй состав, сылӧн полномочиеяс да действиеяс подлежитӧны санкцияӧ **сеймын,** кодӧс лоӧ бӧрйӧма всеобщӧй, равнӧй да прямӧй избирательнӧй право подув вылын гуськӧн гӧлӧсуйтӧмӧн.

Финляндияса Народнӧй Правительство видлалӧ кыдзи ассьыс первостепеннӧй мог финляндскӧй белогвардеецъяслысь правительство пуктылытӧм, сылысь вооруженнӧй вынъяс грӧмитӧм, мир заключитӧм да Финляндиялысь независимость да безопасность обеспечитӧм Сӧветскӧй Союзкӧд зумыд дружественнӧй отношениеяс лӧсьӧдӧмӧн.

Финляндияса Народнӧй Правительство шыӧдчӧ СССР-са Правительство дiнӧ предложениеӧн заключитны **Финляндия да Сӧветскӧй Союз костын** взаимопомощь йылысь пакт да удовлетворитны финскӧй народлысь нэмӧвӧйся национальнӧй надея **сыкӧд карельскӧй народӧс единӧй да независимӧй финляндскӧй государствоын ӧтлаалӧм** вылӧ. Финляндияса Народнӧй Правительство имеитӧ став подувъяс надейтчыны, мый сылӧн чорыд курс, кодӧс босьтӧма Сӧветскӧй Союзкӧд дружественнӧй отношениеяс лӧсьӧдӧм вылӧ, сетас СССР-са Правительстволы позянлун мирнӧя татшӧм предложениеясӧ.

Народнӧй Правительство кӧсйӧ поддерживайтны дружественнӧй отношениеяс и став мукӧд государствояскӧд. Сiйӧ признайтӧ Финляндиялысь хозяйственнӧй да финансовӧй обязательствояс мукӧд государствояс дiнӧ отношениеын, тайӧ обязательствоясыс кӧ оз противоречитны Финляндия суверенитетлы да тайӧ государствояс пӧвсысь кодкӧ кӧ оз примит Финляндскӧй Демократическӧй Республикалы да сiйӧ Народнӧй Правительстволы паныд враждебнӧй воськовъяс.

Аслас пытшкӧсса политикаын Народнӧй Правительство сувтӧдӧ аслыс татшӧм могъяс:

1) Финляндияса Народнӧй Армия лӧсьӧдӧм;

2) крупнӧй частнӧй банкъяс да крупнӧй промышленнӧй предприятиеяс вылын государственнӧй контроль да средней да посни предприятиеяслы отсасьӧм кузя мероприятиеяс лӧсьӧдӧм;

3) уджтӧмалӧм дзикӧдз бырӧдӧм кузя мероприятиеяс нуӧдӧм;

4) уджалан лун 8 часӧдз чинтӧм, рабочӧйяслы кык вежонся гожся отпуск обеспечитӧм да рабочӧйяслы да служащӧйяслы квартирнӧй плата чинтӧм;

5) крупнӧй помещик-землевладелецъяслысь муяс конфискуйтӧм, крестьяналысь муяс да имущество не вӧрзьӧдӧмӧн, да конфискуйтӧм муяс мутӧм да малоземельнӧй крестьяналы сетӧм;

6) Крестьянаӧс налогъяс кузя недоимкаяс мынтӧмысь мездӧм;

7) маломощнӧй крестьяналысь овмӧс кыпӧдӧм могысь всемернӧй государственнӧй отсӧг, медводз крупнӧй помещикъяслысь конфискуйтӧм муясысь налы содтӧд му, пастбищеяс, а позянлун серти и гортса надобностьяс вылӧ вӧр отвеӧдитӧмӧн;

8) государственнӧй устройство, администрация да судебнӧй делӧ демократизируйтӧм;

9) культурнӧй нуждаяс вылӧ да школьнӧй делӧ реорганизуйтӧм вылӧ государственнӧй субсидияяс содтӧм; рабочӧйяслӧн да мукӧд малоимущӧйяслӧн челядьлы школа посещайтны позянлун обеспечитӧм, а сiдзжӧ народнӧй образование, наука, литература да искусство прогрессивнӧя развивайтӧм йылысь всемернӧя тӧждысьӧм.

Каяндерлӧн — Эркколӧн народлы ненавистнӧй плутократическӧй правительство, кодi вӧчлiс став позянасӧ, медым погубитны миянлысь рӧдина, народын быдсикас поддержка воштӧмӧн, окажитчис, петӧма отставкаӧ. Тайӧ ненавистнӧй правительствоӧ вежӧма Таннер правительствоӧн. Но Таннер миян народлӧн сэтшӧм жӧ враг, кыдзи и Каяндер. Таннерлӧн правительство ни ӧти нота вылӧ абу бурджык, абу кӧ омӧльджык Каяндер правительствоысь. Сiйӧ сiдзжӧ ненавистнӧй миян народлы, кыдзи и Каяндерлӧн правительство.

Вӧтлыны тайӧ палачъяссӧ ылӧджык финляндияысь! Пуктыльтны став обанкротитчӧм правительственнӧй шайкаӧс!

Сувт Финляндияса ёна страдайтысь трудовӧй народ! Мун тэнад угнетательяслӧн да палачъяслӧн тираниялы паныд смел тыш вылӧ! Сувтӧй став граждана, кодлы дона рӧдиналӧн будущӧйыс!

Шыбитам народлӧн пельпомъяс вылысь сьӧд реакциялысь чукӧр!

Весалам народнӧй благосостояние да культура кыпӧдӧм вылӧ, миян народлысь нэмӧвӧйся национальнӧй мӧвпъяс олӧмӧ пӧртӧм вылӧ туй!

Да победитас Финляндияса рабочӧйяслӧн, крестьяналӧн да трудовӧй интеллигенциялӧн кровнӧй делӧ.

Свободнӧй да независимӧй Финляндскӧй Демократическӧй Республика знамя улын—водзӧ победаясӧ!

Финляндияса Народнӧй Правительствоса Председатель да Иностраннӧй делӧяс кузя Министр **ОТТО КУУСИНЕН.**
Народнӧй Правительствоса Председательӧс вежысь да Финансъяс кузя Министр Маури **РОЗЕНБЕРГ.**
Оборона кузя Министр **АКСЕЛ АНТТИЛА.**
Пытшкӧсса Делӧяс кузя Министр **ТУУРЕ ЛЕХЕН.**
Земледелие кузя Министр **АРМАС ЭЙКИЯ.**
Просвещение кузя Министр **ИНКЕРИ ЛЕХТИНЕН.**
Карелияса Делӧяс кузя Министр **ПААВО ПРОККОНЕН.**

Териоки кар.

1939 во декабрь 1 лун.

СӦВЕТСКӦЙ СОЮЗ ДА ФИНЛЯНДСКӦЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКӦЙ РЕСПУБЛИКА КОСТЫН ВЗАИМОПОМОЩЬ ДА ДРУЖБА ЙЫЛЫСЬ ДОГОВОР ЗАКЛЮЧИТӦМ ЙЫЛЫСЬ

Декабрь 2 лунӧ, Москваын, Наркоминдел В. М. Молотов ёрт да Финляндияса Народнӧй Правительствоса Председатель да Иностраннӧй Делӧяс кузя Министр г. О. В. Куусинен костын мунісны сёрнитчӧмъяс Сӧветскӧй Союз да Финляндскӧй Демократическӧй Республика костын взаимопомощь да дружба йылысь договор заключитӧм кузя. Сёрнитчӧмъясын участвуйтісны Сталин, Ворошилов, Жданов ёртъяс.

Сёрнитчӧмъяс помасисны Сӧветскӧй Союз да Финляндскӧй Демократическӧй Республика костын взаимопомощь да дружба йылысь договор кырымалӧмӧн, кодлӧн текстсӧ вайӧдсьӧ улынджык.

СӦВЕТСКӦЙ СОЮЗ ДА ФИНЛЯНДСКӦЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКӦЙ РЕСПУБЛИКА КОСТЫН ВЗАИМОПОМОЩЬ ДА ДРУЖБА ЙЫЛЫСЬ ДОГОВОР

СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Президиум, ӧтарсянь, да

Финляндскӧй Демократическӧй Республикаса Правительство, мӧдарсянь,

убедитчӧмӧн, мый ӧні, кор финляндскӧй народ героическӧй тышӧн да СССР-са Краснӧй Армия усилиеясӧн бырӧдсьӧ войналӧн зэв опаснӧй очаг, кодӧс лӧсьӧдӧма Сӧветскӧй Союзса границаяс дорын империалистическӧй державаяслы угода вылӧ Финляндияын важ плутократическӧй властьӧн, да финляндскӧй народ лӧсьӧдіс ассьыс Демократическӧй Республика, кодi ставнас мыджсьӧ народ поддержка вылӧ,—воис кад миян странаяс костын зумыд дружественнӧй отношениеяс лӧсьӧдӧмлӧн да ӧтувъя вынъясӧн миян государстволысь безопасность да неприкосновенность обеспечитӧмлӧн;

признавайтӧмӧн, мый воис кад карельскӧй народӧс сылы родственнӧй финскӧй народкӧд единӧй Финляндскӧй государствоын ӧтлалӧм йылысь финскӧй народлысь нэмӧвӧйся чаяниеяс олӧмӧ пӧртӧм вылӧ, а сідзжӧ пограничнӧй вопросъяс, медся жӧ Ленинградлысь да Финляндияса лунвыв побережьелысь безопасность благоприятнӧя да кыкнан страналӧн интересъяслы лӧсялӧмӧн урегулируйтӧм тӧд вылын кутӧмӧн;

1920 вося октябрь 23 лунся Мирнӧй Договорлысь, кодi подулалӧма мӧд Стороналӧн государственнӧй независимость да пытшкӧсса делӧясӧ суйтчытӧм взаимнӧя признайтӧм вылын, дух да основнӧй положениеяс ӧнмӧдӧм могысь,

признайтісны коланаӧн заключитны ас костаныс Сӧветскӧй Союз да Финляндскӧй Демократическӧй Республика костын взаимопомощь да дружба йылысь улынджык индӧм Договор да тайӧ цель вылас назначитісны асланыс уполномоченнӧйӧн

СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Президиум:

В. М. Молотовӧс, СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса председательӧс да Иностраннӧй делӧяс кузя Народнӧй Комиссарӧс

Финляндияса Народнӧй Правительство:

О. В. Куусиненӧс, Финляндия Народнӧй Правительствоса председательӧс да Иностраннӧй делӧяс кузя министрӧс,

код уполномоченнӧйяс ассьыныс полномочиеяс взаимнӧя предъявитӧм бӧрын, кодъясӧс аддзӧма колана формаын да надлежащӧй пӧрадокын составитӧмӧн, сӧгласитчисны татшӧм тор йылысь:

I СТАТЬЯ.

Финляндскӧй Демократическӧй Республика дінӧ Сӧветскӧй Союзлӧн дружба да джуджыд доверие кузя карельскӧй народӧс финскӧй народкӧд единӧй да независимӧй Финляндскӧй государствоын воссоединитӧм йылысь финскӧй народлысь национальнӧй чаяниеяслы воча мунӧмӧн Сӧветскӧй Союз выражайтӧ сӧгласие передайтны Финляндскӧй Демократическӧй Республикалы Сӧветскӧй Карелиялысь преобладающӧй карельскӧй населениеӧн районъяс—ставсӧ 70 сюрс квадратнӧй километр размерын, тайӧ территориясӧ Финляндскӧй Демократическӧй Республикаса государственнӧй территория составӧ пыртӧмӧн да приложитӧм карта серти СССР да Финляндскӧй Демократическӧй Республика костын границаяс лӧсьӧдӧмӧн.

СССР дінӧ Финляндскӧй Демократическӧй Республикалӧн дружба да джуджыд доверие кузя, СССР-лысь да торйӧн нин Ленинград карлысь безопасность ӧнмӧдӧм йылысь Сӧветскӧй Союзлӧн кӧсйӧмъяслы воча мунӧмӧн Финляндскӧй Демократическӧй Республика выражайтӧ сӧгласие Карельскӧй перешеек вылын Ленинградсянь войвыв направлениеын граница неуна вештӧм вылӧ, Сӧветскӧй Союзлы территория 3.970 квадратнӧй километр размерын передайтӧмын, та дырйи СССР лыддьӧ асьсӧ обязаннӧйӧн возместитны Финляндиялы Карельскӧй перешеек вылын СССР-лы вуджысь территория вывса кӧрттуй участокъяслысь стоимость 120 миллион финскӧй марка размерын.

II СТАТЬЯ.

Финляндскӧй Демократическӧй Республика, СССР-лысь да Финляндиялысь безопасность ӧнмӧдан взаимнӧй интересъясысь, выражайтӧ согласие:

а) сетны Сӧветскӧй Союзлы 30 во кежлӧ срокӧн арендаӧ полуостров Ханко да сы гӧгӧрса морскӧй территория 5 миля радиусын лунвывлань да асыввылань да сысянь 3 миля рытыввывлань да войвывлань да некымын діяс, кодъяс примыкайтӧны сы дінӧ лунвывсянь да асыввывсянь приложитӧм карта серти,—сэні военно-морскӧй база лӧсьӧдӧм могысь, кодi Финляндиялысь да СССР-лысь безопасность обеспечитан интересъясын способен дорйыны Финскӧй заливӧ пыран-ін агрессияысь, та дырйи морскӧй базаяс охраняйтӧм могысь Сӧветскӧй Союзлы сетсьӧ право кутны сэні аслас щӧт вылӧ наземнӧй да воздушнӧй вооруженнӧй вынъяслысь стрӧга ограничитӧм лыд, медуна лыдыс кодлӧн урчитсьӧ торъя соглашениеӧн;

б) Вузавны Сӧветскӧй Союзлы Финскӧй заливын Суурсаари (Гогланд), Сейскари, Лавансаари, Тютерсаари (ичӧт да ыджыд), Койвисто (Бьерке) діяс, а сідзжӧ Севернӧй Ледовитӧй океан побережье вылысь Рыбачьей да Средней полуостровъяслысь Финляндиялы принадлежитысь юкӧнъяс условленнӧй сумма вылӧ 300 миллион финскӧй марка размерын.

III СТАТЬЯ.

Сӧветскӧй Союз да Финляндскӧй Демократическӧй Республика обязуйтчӧны сетны ӧта-мӧдыслы быдсяма отсӧг, сы лыдын и военнӧйӧс, любӧй европейскӧй державасянь Финляндия вылӧ нападение либӧ нападение угроза случайын, а сідзжӧ Финляндия территория пыр Сӧветскӧй Союз вылӧ нападение либӧ нападение угроза случайын.

IV СТАТЬЯ.

Договаривайтчысь Сторонаяс обязуйтчӧны не заключайтны кутшӧмкӧ союзъяс либӧ участвуйтны коалицияясын, кодъясӧс веськӧдӧма договаривайтчысь сторонаясысь ӧтилы паныд.

V СТАТЬЯ.

Договаривайтчысь Сторонаяс условитчисны заключитны медся дженыд срокӧн торговӧй договор да кыпӧдны вося товарооборот кыкнан страна костын 1927 вося товарооборот серти тӧдчымӧн вылӧджык, кор сійӧ воліс максимальнӧй лыдпасӧдз 800 млн. финскӧй маркаӧ.

VI СТАТЬЯ.

Сӧветскӧй Союз обязуйтчӧ сетны отсӧг Финляндскӧй Народнӧй армиялы льготнӧй условиеяс вылын вооружениеӧн да мукӧд военнӧй материалъясӧн.

VII СТАТЬЯ.

Тайӧ Договор действиелӧн срок юкӧнын, кодi касайтчӧ СССР да Финляндскӧй Демократическӧй Республика костын взаимнӧй отсӧг кузя обязательствоясӧ (III—V статьяяс)—кызь вит во, но сэки индӧм срок кольтӧдз Договаривайтчысь Сторонаясысь ни ӧтиыс кӧ оз кут лыддьыны коланаӧн денонсируйтны тайӧ договорлӧн срок вылӧ установитӧм постановлениеяс, тайӧ постановлениеясыс автоматическӧя сохраняйтӧны вын нӧшта водзӧ кызь вит во кежлӧ.

VIII СТАТЬЯ.

Тайӧ договор пырӧ вынӧ сійӧс кырымалан лунсянь да подлежитӧ ратифицируйтӧмӧ. Ратификационнӧй актъясӧн вежсьӧм лоас вӧчӧма позьна дженыд срокӧн Финляндияса столицаын—Хельсинки карын.

Тайӧ договор вӧчӧма кык оригиналын, роч да финскӧй кывъяс вылын, Москва карын 1939 вося декабрь 2 лунӧ.

В. Молотов. О. Куусинен.

ССР Союз да Финляндскӧй Демократическӧй Республика костын дипломатическӧй отношениеяс установитӧм

Тавося декабрь 1 лунӧ Финляндия Народнӧй Правительствоса председатель да Иностраннӧй делӧяс кузя министр г. Куусинен шыӧдчис СССР Верховнӧй Сӧветса Президиумӧ официальнӧй заявлениеӧн Финляндияын Народнӧй Правительство лӧсьӧдӧм йылысь да предложитіс установитны дипломатическӧй отношениеяс финляндскӧй демократическӧй республика да Сӧветскӧй Союз костын.

СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Президиум постановитіс признайтны Финляндияын Народнӧй Правительство да установитны дипломатическӧй отношениеяс ССР Союз да Финляндскӧй Демократическӧй Республика костын.

Лэдзӧма миллионнӧй сӧветскӧй автомобиль

Союзса автомобильнӧй промышленность лэдзис миллионнӧй Сӧветскӧй автомашина. Тайӧ знаменательнӧй датаыс совпадайтӧ сӧветскӧй автостроениелӧн 15 вокӧд.

(ТАСС).

ЛЕНИНГРАДСКӦЙ ВОЕННӦЙ ОКРУГСА ШТАБЛӦН ОПЕРАТИВНӦЙ СВОДКАЯС

Ленинградскӧй военнӧй округса войска декабрь 1 лун чӧжӧн продолжайтісны водзӧ мунӧм.

Мурманскӧй направлениеын миянӧн босьтӧма **Петсамс** порт.

Реболскӧй направлениеын миян войска матыстчӧны **Нурмес** станция дорӧ.

Поросозерскӧй да **Петрозаводскӧй** наравлениеын миян войска мунісны 25 километр вылӧ госграницасянь.

Карельскӧй перешеек вылын—миян войска петісны **Ладожскӧй** ты берег вылын **Топпалиен—Иоки** ю устье дорӧ, босьтісны Кексгольмскӧй кӧрттуй вывса **Рауту** станция, пройдитісны **Териоки** кар, босьтісны узловӧй станция **Тюриева** поселок **Каунис, Койвисто** вылӧ кӧрттуй кузя станция **Ваммелсуу.**

Финскӧй войска, бӧрыньтчӧмӧн, сотӧны сиктъяс да мырдӧн нуӧдӧны населениеӧс.

Финскӧй авиация зіліс штурмуйтны миянлысь войска Карельскӧй перешеек вылын, но миян авиациялысь отпор встретитӧмӧн ӧдйӧ муніс финскӧй территория пытшкӧ. Миян авиациялӧн бомбардировочнӧй лэбалӧмъяс дырйи финскӧй авиация откымынлаын зіліс пырны бойӧ, та дырйи уськӧдӧма 10 финскӧй самолёт. Миян авиациялысь эз воны асланыс аэродромъяс вылӧ 2 самолёт.

* * *

Ленинградскӧй военнӧй округлӧн войска декабрь 2 лун чӧжӧн мунісны водзӧ.

Мурманскӧй направлениеын миян частьяс преследуйтӧны финскӧй войскалысь частьясӧс, кодъяс бӧрыньтчӧны **Петсамо** (Печенга) сиктлань.

Ухтинскӧй, Реболскӧй, Поросозерскӧй да **Петрозаводскӧй** направлениеясын миян войска мунісны рытыввыв границасянь 30—35 километра вылӧ.

Карельскӧй перешеек вылын миян войска босьтісны сиктъяс: **Хармаа, Тарпела, Лаутсидта, Ахиярви, Кирка Кивенная,** местечко **Райвола** да кӧрттуйвывса станция **Райвола,** сикт **Палкола** (Финскӧй залив берег вылын).

Лэбалӧмъяслы неблагоприятнӧй погода вӧсна, авиациялӧн боевӧй действиеяс эз вӧвны.

Оз уджав

С. М. Игнатов ёртӧс индӧма агитаторӧн 11-ӧд номера избирательнӧй округӧ (Помӧсдін). Бӧрйысьӧмъясӧдз колисны лыда лунъяс, а Игнатов ёрт участокӧ воліс сӧмын ӧтчыдна—окружнӧй избирательнӧй комиссияса председательлысь босьтны список. Список босьтӧмӧн помасис сылӧн агитационнӧй удж нуӧдӧм.

Игнатов ёрт должен ӧні жӧ кутчысьны агитационнӧй уджӧ.

Исторической луньяс

Финляндской народлӧн палачъяс панісны преступнӧй война Сӧветской Союзкӧд. Оголтелӧй „воякаяс", став тӧлклун воштӧмӧн шыбытчисны безнадежнӧй авантюраӧ.

Абу страшнӧ да абу умнӧ.

Богатырской Краснӧй Армия, великӧй сӧветской народлысь воля олӧмӧ пӧртігӧн, ӧдйӧ жугӧдас сьӧд реакциялысь взбеситчӧм свораӧс.

Социализм странаса воинъяс, кодъяслӧн боевӧй знамяясӧ вевттьӧма нин гора славаӧн, приступитісны исторической могъяс олӧмӧ пӧртӧмӧ. Найӧ нуӧны многострадальнӧй финской народлы освобождение палачъяс иго улысь, война ӧтсысьяс иго улысь, кодъяс странаӧс пӧртісны уджалысь йӧзлы белогвардейской адӧ.

Каяндерлӧн—Эркколӧн—Таннерлӧн преступнӧй политикаӧн, гнуснӧй политикаӧн возмущеннӧй Финляндской народ востанитіс нин да провозгласитіс демократической республика лӧсьӧдӧм. Асыввыв Финляндиялн лӧсьӧдӧма выль правительство, коді мыджсьӧ паськыд народнӧй трудовӧй фронт вылӧ.

Сӧветской патриотъяслӧн сьӧлӧмъяс тайӧ исторической луньясӧ тырӧмаӧсь гордость чувствоӧн асланыс страна вӧсна, коді сетӧ отсӧглысь благороднӧй ки Финляндияса народлы да отсалӧ сылы осуществитны карельской народкӧд ӧтлаасьӧм йылысь нэмӧвӧйя мечта.

Краснӧй Армия—армия освободительница, исторической походлӧн первой лунсяньыс жӧ вӧчис кольмӧдана кучкӧм преступнӧй финской военщиналӧн вемтӧм плешъяс кузя. Незадачливӧй „воякъясӧс" позорӧн шыбитӧма сӧветской мулӧн священнӧй границаысь.

Краснӧй армиялӧн победоноснӧй шествие мунӧ водзӧ. Финляндияса народнӧй массаяс встречайтӧны миянлысь боецъясӧс радлунӧн да энтузиазмӧн, найӧ тӧдӧны, мый сійӧ локтӧны найӧс мездысьяс, кодъяс вайӧны шуд уджалысь йӧз паськыд слӧйяслы. Финляндской народлӧн лучезарнӧй будущӧй вӧсна ӧтлаын тышын ӧти радын доблестнӧй Краснӧй армиякӧд участвуйтӧ первой финской корпус, коді пополняйтчӧ рабочӧйяслӧн да крестьяналӧн пыр выль да выль шеренгаясӧн.

Абу некутшӧм сомнение сыын, мый Краснӧй Армиялӧн да вооруженнӧй финской народлӧн замечательнӧй шествие ӧдйӧ помасяс бездарнӧй генералъясӧс жугӧдӧмӧн. Тайӧ шествие йывсьыс благодарнӧй финской народ кутас помнитны уна нэм чӧж.

Сӧветской Союзса кыкысь Герой майор Григорий КРАВЧЕНКО,
Сӧветской Союзса Герой комбриг Борис ТУРЖАНСКИЙ,
Сӧветской Союзса Герой комбриг Мавригий СЛЕПНЕВ,
Сӧветской Союзса Герой старшӧй политрук Сергей БАМБУРОВ.

В. А. Павлов—Пединститутса том преподаватель, комсомолец. Павлов ёртӧс выдвинитӧма горсоветса депутатӧ кандидатӧн Осоавиахимовской 24 номера избирательнӧй округ кузя.

Орджоникидзевцы чукӧстчӧм вылӧ ответ

Ус ю вӧручастокса краснӧй уголок тыри йӧзӧн. Татчӧ чукӧртчисны вӧручастокса став комсомолецъяс, томйӧз да мукӧд уджалысьяс. Найӧ чукӧртчисны медым обсудитны вопрос местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс достойнӧя встретитӧм йылысь.

Пименов ёрт тӧдмӧдӧ найӧс Орджоникидзевцы чукӧстчӧмӧн, висьталӧ вӧрын уджалысь комсомолецъяс водзын сулалысь могъяс йылысь.

Кыв босьтӧ комсомолец-стахановец Петр Алексеевич Палкин ёрт. Аслас выступлениеын сійӧ выразитіс томйӧзлысь желаниесӧ.

— Быд комсомолец да том морт местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысян лун кежлӧ должен локны аслас удж участок вылын успехъяс шедӧдӧмӧн,—висьталіс сійӧ.—Ме тайӧ лун кежлас кӧсъя пӧрӧдны 700 кубометр вӧр, лунъя удж производительность 15—17 кубометрӧдз кыпӧдӧмӧн.

Сы бӧрын сёрнитысьяс Нючев, Жилин, Конанов да уна мукӧд ёртъяс пӧся поддерживайтісны орджоникидзевцылысь чукӧстчӧмсӧ.

Собрание примитіс ӧтсӧгласӧн решение, кӧні висьтавсьӧ:

„Ми декабрь 24 лун кежлӧ кӧсйысям тыртны вӧручастоклысь пӧрӧдчан план 100 прӧчент да кыскасян план 50 прӧчент вылӧ, удж производительность 15-17 кубометрӧдз кыпӧдӧмӧн. Кӧсйысям быдлун сезоннӧй план пӧрӧдчӧм кузя тыртны 1,5 прӧчент вылӧ да кыскасьӧм кузя 2 прӧчент вылӧ."

Евсеев.

Гӧтӧвитны медицинской сестраясӧс

Коми педагогической институтын комсомольской организация водзмӧстчӧмӧн лои котыртӧма медицинской сестраясӧс гӧтӧвитан курс. Курс вылын велӧдчӧны 36 студентка. На пӧвсысь 36 унджыкыс комсомолкаяс. Курс вылын велӧдчысьяс ыджыд окоталунӧн овладевайтӧны военнӧй специальностьӧн. Филатова, Карманова, Попова, Напалкова, Некрасова ёртъяс велӧдчӧмын петкӧдлӧны пример. Найӧ занятиеяс вылӧ пыр воӧны ас кадын да бура гӧтӧвитчӧмӧн.

Пединститутса коллективлӧн эм позянлун медицинской сестраясӧс велӧдӧм кузя 3—4 группа, но тайӧ вопрос йывсьыс комсомольской комитет (секретарыс Шехонин ёрт) эз на и мӧвпыштлы. Тыдалӧ, комсомольской комитет ассьыс заводитӧм делӧсӧ оз кӧсйы нуӧдны помӧдзыс.

Институтса дирекция сідзжӧ некутшӧм отсӧг оз медицинской сестраясӧс велӧдан курсъяслы оз сет. Сійӧ невернӧя мӧвпалӧ, мый курсъяс вылын велӧдчӧм кутас уськӧдны студенткаяслысь академической успеваемость.

Пединститутса комсомольской организация должен отсавны патриоткаяслы лоны медицинской сестраясӧн. Тайӧ делӧ эм ӧти важнӧй юкӧн партия XVIII съездлысь шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧмын. **А. Михайлова.**

Сыктывкар—Устькулом

Сыктывкарса авто-мото клуб местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс честь кузя котыртӧ мотоциклистъясысь агитбригада. Агитбригада декабрь 5 лунӧ стартуйтӧ Сыктывкар—Устькулом туй кост пробег вылӧ. Мотоциклистъяскӧд тшӧтш мунӧ звуковӧй кинопередвижка.

Тайӧ туй костын агитбригада сувтлас 7 населеннӧй пунктӧ.

Культурнӧй строительство Коми АССР-ын

Царской самодержавие дырйи, коді являйтчис народ культурнӧй развитиелӧн злейшӧй врагӧн, уджалысь йӧзӧс вӧлі лишитӧма образование вылӧ медся элементарнӧй правоысь.

Коми народӧс, кыдзи и Россияса став мукӧд народъясӧс, царской правительство кутіс пемыдлунын, невежествоын да самодержавиелы покорностьын. Коми народӧс „просвещайтӧм" нуӧдсьыліс вичкояс, часовняяс да кабакъяс стрӧитӧмӧн, мый вылӧ царской правительство эз жалитлы ни вынъяс, ни сьӧм. Революцияӧдз коми населениелӧн грамотность составляйтліс сӧмын 27 прӧчент, а Ылыс Войвывса йӧз вӧлісны дзик неграмотнӧйясӧн. Коми гижӧд эз вӧв. Коми кыв вылын газетъяс да журналъяс эз лэдзсьывны. Ас кыв преследуйтчыліс да серавсьыліс.

Народнӧй образование система пыр царской самодержавие нуӧдліс сэтшӧм визь, кодӧс вӧлі веськӧдӧма посни национальностьясӧс утвиртӧм да нартитӧм вылӧ найӧс покорностьын кутӧм вылӧ. Школа используйтсьыліс руссификаторской цельясын. Школа пыр правительство ӧтзыліс национальнӧй рознь. Ас кыв вылын велӧдӧм запрещайтсьыліс—став велӧдӧмыс мунліс сӧмын роч кыв вылын.

Великӧй Октябрьской социалистической революция разис национальнӧй нартитӧмлысь чепъяс.

Сӧветской власть воясӧ ленинско-сталинской национальнӧй политика последовательнӧя нуӧдӧмӧн, партиялӧн да правительстволӧн быдлунъя тӧждлунӧн, царизм дырся национальнӧй окраинаясын пышнӧя дзоридзаліс форма серти национальнӧй, содержание серти социалистической культура. Вӧвлӧм угнетеннӧй национальностьяс ӧтувтчисны мировӧй культура дорӧ.

Мӧд сталинской пятилетка воясӧ Коми АССР-ын, кыдзи и став странаын вӧчӧма настоящӧй культурнӧй революция. Пӧртӧма олӧмӧ всеобщӧй начальнӧй велӧдӧм да сизим вося велӧдӧм каръясын да рабочӧй поселокъясын.

Йӧзлӧн культурнӧй уровень быдмӧм медся мичаа тыдалӧ велӧдчысьяслӧн лыд быдмӧмысь.

1913—1914 воясӧ Коми АССР территория вылын велӧдчысь арлыда челядьысь джынйыс эз велӧдчыны. Нывкаясысь школаясын велӧдчисны сӧмын ӧткымынъяс.

Ӧні Коми АССР-са школаясын 54.500 сайӧ велӧдчысь. 375 начальнӧй школаясӧ шымыртӧма 36.500 челядьӧс, либӧ 99 прӧчент велӧдчысь арлыда челядь пиысь.

Ӧні нин основнӧй могыс лоӧ сыын, медым пӧртны олӧмӧ всеобщӧй средней образование каръясын да завершитны сизимвося велӧдӧм сиктъясын.

Тайӧ могсӧ олӧмӧ пӧртӧм вылӧ эм став колана условиеяс. Стрӧитсьӧны выль школаяс. Первой да мӧд Сталинской пятилеткаяс чӧжӧн миян республикаын стрӧитӧма 65 выль школа, коймӧд пятилеткаын сідзжӧ лоӧ стрӧитӧма уна выль школа.

Государственнӧй бюджет кузя народнӧй просвещение вылӧ ассигнованиеяс занимайтӧны главнӧй места. 1939 вося бюджет кузя народнӧй просвещение вылӧ лэдзӧма 32.745 000 шайт, (1921 воын вӧлі 400.000 шт.).

Важӧн уджалысь йӧзлӧн челядь вермисны кӧ нӧшта велӧдчыны начальнӧй школаясын, то средней да высшӧй учебнӧй заведениеяс налы вӧлісны подсадсь.

Кор Помӧздинса (Кулӧмдін район) крестьяна асланыс сьӧм вылӧ стрӧитісны школа да корисны государственнӧй думалысь восьтыны найӧ сиктӧ высшӧй начальнӧй училище, царской сатрап Пуришкевич ӧтветитіс татшӧм резолюцияӧн: „Кутшӧм образование колӧ простонародьелы, крестьяналы. Тырмана налы начальнӧй грамотаыс и медым унджык йылысь эз мечтайтны".

Сӧмын ӧні сӧветской власть дырйи быд гражданинлы сетӧма образование вылӧ право.

Сӧветской власть лӧсьӧдіс национальнӧй республикаын вузъяслысь, средней учебнӧй заведениеяслысь паськыд сеть. Коми АССР-ын эм Педагогической да Учительской институтъяс, эм 84 НСШ, 20 средней школа, 3 педучилище, 2 рабфак, сельскохозяйственнӧй, зооветеринарнӧй, воднӧй, горнӧй, строительнӧй, кооперативнӧй техникумъяс, фельдшерско-акушерской да политпросвет школаяс, ФЗУ, ФЗУ типа 7 мукӧд школа да с. в.

Челядь йылысь тӧждысьӧм миян странаын лоис общегосударственнӧй делӧӧн. Партия, правительство, став народ мудзлытӧг тӧждысьӧны найӧ здоровье, шойччӧм да образование вӧсна.

(Помсӧ видзӧд нёльӧд листб.)

Ми мунам кыдзи финскӧй народлӧн другъяс

РЫТЫВ-ВОЙВЫВ ГРАНИЦА, 1. (ТАСС). Исключительнӧй подъёмӧн да воодушевлениеӧн встретитісны боецъяс, командиръяс да политработникъяс Ленинградскӧй военнӧй округса войскалы приказ—вуджны граница, нэм кежлӧ обеспечитны безопасность Сӧветскӧй Союзса рытыв-войвыв границаяслысь да пролетарскӧй революциялӧн колыбельлысь—Ленин карлысь.

Действуйтысь армиялӧн став частьясын да подразделениеясын вӧлiны уна йӧза митингъяс. N-скӧй частьлӧн митинг вылын младшӧй командир Брайловскӧй ёрт заявитіс:

— Ме уверен, мый выразита став чукӧртчысьяслысь, мӧвпсӧ висьтала кӧ, мый став Сӧветскӧй народкӧд ӧтлаын ми ошкам граница вуджӧм да врагӧс сылӧн аслас территория вылын разгромитӧм йылысь партиялысь да правительстволысь мудрӧй решениесӧ. Ми мунам не завоюйтны Финляндияӧс, ми мунам кыдзи финскӧй народлӧн другъяс, отсавны сылы мездысьны авантюристъяслӧн шайкаысь, кодъяс нартитӧны Финляндияса рабочӧйясӧс да крестьянаӧс.

Взволнованнӧй речь висьталіс красноармеец Михайлов ёрт, коді ранитчӧма Западнӧй Белоруссияса уджалысь йӧзӧс польскӧй панъяс иго улысь мездӧм вӧсна бойясын.

Ассьыс выступлениесӧ сійӧ помаліс кывъясӧн:

— Менам рана бурдіс, и ме бара новлӧдла оружие. Ме употребита сійӧс сідзжӧ, кыдзи и Западнӧй Белоруссияын. Врагӧс лоӧ бырӧдӧма.

Красноармеец Максимов ёрт митинг вылын выступайтiгӧн, висьталіс:

— Мед тӧдасны врагъяс, мый ми дасьӧсь пӧртны олӧмӧ партиялысь да правительстволысь любӧй приказ. Кутшӧм кӧть эз вӧв сьӧкыд заданиеыс, кодӧс меным поручитас командование локтан бойясын, ме пӧрта олӧмӧ сійӧс.

Примитӧм резолюцияын N-скӧй частьса боецъяс, командиръяс да политработникъяс гижӧны:

„Ми пӧся ошкам Сӧветскӧй правительстволысь мудрӧй внешней политика. Вокс кад пуктыны предел война наглӧя ӧзтысьяслы да провоцируйтысьяслы. Ми огӧ кӧсйӧй война. Ми сулалам мир делӧ вӧсна, но ми огӧ потерпитӧй миян могучӧй социалистическӧй державалысь интересъяс кӧть ичӧтика нарушитӧм. Боевӧй приказ вылӧ ми вочавидзам: „Эм“.

Водзӧ, Ленин-Сталин партия делӧ вӧсна! Мед олас героическӧй РККА! Мед олас ВКП(б)!

Мед олас революциялӧн великӧй кормчий—миян рӧднӧй радейтана Сталин!“

ХЕЛЬСИНКИЫН МИНИСТЕРСКӦЙ ЧЕХАРДА

ЛЕНИНГРАД, 1. (ТАСС). Хельсинкиысь получитӧм сведениеяс серти декабрь 1 лунся асылын Каяндерлӧн правительство сетіс отставка да вӧлі вежӧма Таннерлӧн „правительствоӧн“. Сійӧ жӧ декабрь 1 лунся рытын сетіс отставка Таннерлӧн „правительство“ да вӧлі вежӧма выль „правительствоӧн“ финляндскӧй банкса директор Ристо Рюти юрнуӧдӧм улын. Тайӧ медбӧрья „правительствоын“ Таннер лоис нин иностраннӧй делӧяс кузя министрӧн. Дыр кежлӧ-ӧ образуйтӧма тайӧ „правительствосӧ“ некод висьтавны оз вермы.

Бӧрйысьысьяслы вечеръяс

Миян школаын драмкружок таво уджалӧ велӧдчан во первӧйя лунъяссянь. Сыӧн веськӧдлӧ учитель Т. А. Громов ёрт. Драмкружок пуктыліс нин сизим постановка, кодъясӧн лоис шымыртӧма уна йӧзӧс. Быд спектакль водзын нуӧдсьӧ уджалысь йӧз депутатъяслӧн местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь лекцияяс да беседаяс.

Неважӧн бӧрйысьысьяслы вӧлі пуктӧма постановка „Радовӧй Хикс“. Спектакль бӧрын 7-ӧд класса велӧдчысьяс выступайтісны физкультурнӧй номеръясӧн.

Ӧні лӧсьӧдчам Устьнемӧ постановкаӧн ветлiг кежлӧ. Устьнемса бӧрйысьысьяслы ми петкӧдлам спектакль, фокусъяс, физкультурнӧй, сыылан номеръяс, шуткаяс да с. в.

Паршуков.

Мыс НСШ.
Кулӧмдін р-н.

ВЫЛЬ ЗНАЧКИСТЪЯС

— Талун БГСО кружоклӧн занятие,—юӧртісны миянлы.—Мӧдам сдавайтны нормаяс значок вылӧ...

Индӧм кад кежлӧ БГСО кружокын занимайтчысьяс ставӧн воисны сӧчка. Тӧдчӧ вӧлі неыджыд волнение. А друг да ог сдайт?

Но со заводитчис занятие. Ӧти бӧрся мӧд мӧдiм увереннӧя сдавайтны теория кузя, а сэсся и практика кузя.

БГСО значок вылӧ нормаяс 13 морт пиысь Бусова, Огнева, Ермакова, Игнатова, Сюрвасева, Канева да Коми Ш.—сдайтісны отлично вылӧ, мукӧдыс отлично да хорошо вылӧ.

К. Ш.

Сыктывкарса 14-ӧд школа.

Литературнӧй кружок

Миян школаын эм литературнӧй кружок. Сэтчӧ котыртчисны литература радейтысьяс, сыӧн интересуйтчысьяс.

Ми литературный кружок занятиеяс вылын не сӧмын лыддям, но и разбирайтам, медводз построение боксянь, тӧдмасям описаниелӧн либӧ повествованиелӧн художественнӧй приемъясӧн.

Миян кружок лэдзӧ тшӧтш и литературнӧй журнал. Сійӧс ми решитім лэдзны быд тӧлысьӧ.

Миян литературнӧй кружок котыртліс Лермонтов юбилейлы сиӧм вечер, вӧлі нуӧдӧма медбур декламатор да чтец вылӧ конкурс.

Литературнӧй кружокӧн мӧдiсны интересуйтчыны унджык и унджык велӧдчысьяс. Первойсӧ кӧ кружокын вӧліс 30 велӧдчысь, то ӧні ёна унджык нин.

С. Сукочев,

Ыбса НСШ.

„Дейли Уоркер“ советско-финляндскӧй отношениеяс йылысь

ЛОНДОН, 1. (ТАСС). „Дейли уоркер“ передовӧйын казьтывлӧ 1919 во апрель 17 лунся „Таймс“ газетлысь заявление, кӧні висьтавсис: „Кыдзи делӧыс касайтчӧ большевизм бырӧдӧмӧдз, ми вермим эськӧ ыстыны экспедиционнӧй армияяс Гонолулуӧ сідзжӧ, кыдз и Белӧй мореӧ. Ми кӧ видзӧдлам карта вылӧ, то аддзам, мый медбур подступӧн Петроград дорӧ явлуйтчӧ Балтийскӧй море да мый медся дженыд да кокньыд туй мунӧ Финляндия пыр. Финляндия явлуйтчӧ ключӧн Петроград дінӧ, а Петроград—ключ Москва дінӧ“.

„Дейли уоркер“, „Таймслысь“ тайӧ заявлениесӧ комментируйтӧмӧн индӧ, мый позиция удивительнӧ яснӧй: „Финляндия явлуйтчӧ Сӧветскӧй Союзлы паныд война плацдармӧн. Гырысь орудиеясысь, кодӧс установитӧма сійӧ границаяс вылын, позьӧ лыйлыны Ленинградлысь дзик сьӧлӧмсӧ, а финляндскӧй морскӧй базаяс вермасны господствуйтны тайӧ важнейшӧй порт дорӧ морскӧй подступъяс вылын. Мӧд кывъясӧн, Сӧветскӧй предложениеяс пыртісны ёськӧ сӧмын неыджыд вежсьӧмъяс Финляндиялӧн стратегическӧй положениеӧ, но сэк жӧ серьёзнӧя бурмӧдісны эськӧ СССР-лысь стратегическӧй позицияяс“.

Талун, водзӧ гижӧ „Дейли уоркер“, Англия находитчӧ мирнӧй отношениеясын Сӧветскӧй Союзкӧд, но ӧдва кӧ позьӧ виччысьны, мый 1919 вося интервентъяс ӧтказитчисны асланыс надеждаясысь либӧ мый найӧ эз вермыны аддзыны Финляндиялысь карта вывса положение. Финляндскӧй правительство получайтӧ приказъяс граница сайысь, сідз кыдз сійӧ полӧ аслас собственнӧй народысь. „Кодлӧ пасйыны,—помалӧ газет,—мый ӧнíшта требуйтчӧ кывзыны финляндскӧй народлысь мнение“.

КИТАЙЫН ВОЕННӦЙ ДЕЙСТВИЕЯС

ЛУНВЫВ КИТАЙЫН

Иностраннӧй обозревательяс мнениеяс серти, Гуанси провинция фронт вылын ӧні мунӧны медся чорыд бойяс Китайын войнаа став кад чӧжӧн. Японскӧй войска, кодъяс босьтісны Наньнин да зiльӧны мунны куим колоннаӧн карсянь войвылӧ, асыв-войвылӧ да асыввылӧ, паныдалӧны упорнӧй водзсасьӧм китайскӧй войскалысь, кодъяс укрепитчисны тайӧ направлениеяс вылын.

Бӧрья лунъяс чӧжӧн бара кыптісны бойяс Цзэнчэн районын (Кантонсянь асыввылын). Китайскӧй частьяс, кодъяс бырӧдісны японскӧй отрядӧс, коді находитчис Цзэнчэнсянь рытыввылын, ноябрь 28 лунӧ воисны карӧдз. Кык лун чӧж кар дорын мунӧны чорыд бойяс.

ЦЕНТРАЛЬНӦЙ КИТАЙЫН

Хубэй провинция лунвылын японскӧй частьяс, китайскӧй войскалысь Сяньнинын налӧн позицияяс вылӧ личкӧм личӧдны зiльӧмӧн, вӧчисны уна атака Туниань-Сяньнин шоссейнӧй туйсянь асыввылын.

Культурнӧй строительство Коми АССР-ын

(ПОМ)

Миян странаын ыджыд внимание сетсьӧ дошкольнӧй учреждениеяслы. Революциядз миянын эз вӧв нинӧти детсад. Сӧмын 1918 воын котыртчис детсад Сыктывкарын да 1919 воын Нювчимын. Сійӧ кадсянь детсадъяслӧн лыд пыр содӧ. Таво уджалӧ нин 87 детсад, кодъясӧн шымыртӧма 3.165 челядьӧс.

Коми АССР-ын эм внешкольнӧй учреждение. Эм 9 пионерскӧй клуб, детскӧй художественнӧй студия, детскӧй спортивнӧй школа, лыжнӧй станция, 2 детскӧй техническӧй станция да с. в.

Кыптіс миян населениелӧн культурнӧй да политическӧй уровень, а кымын культурнӧйджык да политически активнӧйджык морт, сымын ёнджыка сійӧ нуждайтчӧ печатнӧй кывйын. Важӧн газетъяс да журналъяс коми кыв вылын эз вӧвны. Ӧні лэдзсьӧ 3 республиканскӧй газет, 12 районнӧй газет да ӧти литературно-художественнӧй журнал „Ударник“. Ставыс 33.284 экземпляр тиражӧн.

Воысь воӧ содӧны культурно-просветительнӧй учреждениеяс, кодъяс сиктын лоисны культура центрӧн.

Коми республикаын уджалӧны 13 культура керка, 169 лыддысян керка, 184 краснӧй уголок да краснӧй чум, 50 колхознӧй клуб, 2 музей, 216 библиотека, кӧні эм 335 сюрс гӧгӧр книга, кинотеатр, 2 колхозно-совхознӧй театр да с. в. Ми ӧні имеитам ассьыным национальнӧй театр.

Революция бӧрын местнӧй, коми население пӧвсысь петісны уна научнӧй работникъяс, профессоръяс, врачъяс, инженеръяс да мукӧд квалифицированнӧй работникъяс. Сӧмын 1939 воын педучилищеяс лэдзисны начальнӧй школаясӧ 160 учительӧс. Педагогическӧй да Учительскӧй институтъяс НСШ-ясӧ да средней школаясӧ—122 учительӧс. Начальнӧй, неполнӧй средней да средней школаясын уджалӧ 1850 учитель и на пиысь 94 прӧчентыс национальность серти комияс.

Коми АССР пӧрӧ сплошнӧй грамотностя республикаӧ. Коми уджалысь йӧзлӧн грамотность ӧні составляйтӧ 97 прӧчент. 1921 восянь 1939 водз велӧдӧма 44.428 неграмотнӧйӧс да малограмотнӧйӧс. Водзті дзик неграмотнӧйӧн вӧвлӧм йӧз ӧні босьтӧны сизимвося да средней образование. Миян республикаын таво уджалӧ гырысьяслы 15 повышеннӧй типа школа, Сыктывкарын уджалӧ гырысьяслӧн средней школа.

Радио, газетъяс, книгаяс пырӧны Коми АССР-са став пельӧсъясӧ. Населениелӧн кыптӧ спрос марксистско-ленинскӧй да художественнӧй литература вылӧ.

Тайӧн ставнас коми народ обязан большевикъяслӧн партиялы, великӧй Сталинлы. Со мый вӧсна сійӧ зэв ыджыд радостьӧн гӧлӧсуйтіс коммунистъяс да беспартийнӧйяс сталинскӧй блоклӧн кандидатъяс вӧсна Верховнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысигъяс дырйи, со мый вӧсна сійӧ ӧні сэтшӧм воодушевлениеӧн выдвигайтӧ местнӧй Сӧветъясса депутатъясӧ сійӧ непобедимӧй блоклысь кандидатъясӧс. Коммунистъяс да беспартийнӧй блоклӧн кандидатъяс вӧсна гӧлӧсуйтӧмӧн, коми народ гӧлӧсуйтӧ аслас зажиточнӧй, культурнӧй олӧм вӧсна.

Ответственнӧй редактор И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты „Коми комсомолец“. Телефон: 5—01.
Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на один мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 3680. Типография Наркомместпрома Коми АССР.